

JAKABHÁZY ZSIGMOND KOPORSÓJÁNÁL.

(Szül. 1826. megh. 1884.)

Életünk és halálunk felett szabadon uralkodó legfőbb hatalom, nagy Isten, az Ur Jézus által szerető édes Atyánk!

Szívünk váratlanul jött nagy csapása és ennek kimondhatatlan nehéz sulya alatt roskadozva borulunk le előtted, ki bölcs tetszésed szerint uralkodol a teremtett világok ezrein; kit „az egek egei bé nem foghatnak“, és mi mégis szívünkben hordozunk, s titkos intézeteidben mindenha csodálunk; ki „teremtetted az embert“ s leheltél beléje okos és halhatatlan lelket, sorssal küzdeni tudó erőt, vésszelés viharral szembeszállani merészlő bátorságot; ki adtál neki édes övéit forrón szerető, a közügyekért nemesen lángoló, bánatban és örömben mélyen résztvevő emberbaráti szívet.

Néma fájdalommal vesszük körül e gyászos ravatal nem várt lakóját. Bubánatunk miatt omló könnyeink zápora közt vesszük ajkainkra nagy nevedet, mely szent és imádandó; s legelső kérdésünk is az: ne tudd fel nekünk végetlen jósaгу Atyánk, ha akaratunk ellenére szorítjuk keblünkhez az apostoli tanácsot: „keseregjete k, gyászoljate k, sirjate k...“, ha zugolódván sirunk, mint hajdan a te néped... ha „Rákhel siratja fiait“ és leányait, mert elvesztették az apai áldást... ha sir a nép Mózes halálán, ha siratják Jóbot barátai... ne tudd fel, ha nem is akarva követni a zoltár író Szt. Dávid királyt, panaszra nyitjuk ajkainkat, s azt kérdezzük „miért cselekedted“? Ne tudd fel, ha már adtál az embernek oly érzékeny szívet, hogy sirni tudván a sírokkal csak a részvét könnyeiben találhatja fel a bánat enyhítő balzsamát; ne tudd fel, ha szívünk repedéséig nem parancsolhatunk a könnyeknek; ne tudd fel, ha most könnyekben áldozunk neked, hiszen a nemes férfit, kinek vidám egészsége felett örömmel telt szívünk csak két nappal is ezelőtt, könnyvet érdemel, „K ö n n y e t, mert szeretett.“

K ö n n y e k e t ö v é i t ő l, kik előtt életében a szeretet bálvány, a gyöngéd férjek és gondos apák, felejtethetlen jó testvérek és valódi rokonok mintaképe volt. A ki boldogságukért lankadni sohaszem tudó erélylyel küzdött világ, sors és emberek előtt, a ki a tornyosuló élethullámok láttára sem vesztette el bizalmát, mondván a szt. íróval: „Az Ur nekem segítségem, s nem félek, hogy valamit ártson nekem az ember.“ Nem is félt ő jó Atyánk, bár sokszor próbáltad meg az életet keresztül. Sokszor adtál vál-

laira oly nehéz terheket is, hogy azok legyőzéséig méltán aggódhattott imádásig szeretett neje és gyermekei sorsán. Sokszor engedtel hatalmat a szivtelenségnek a felett a sziv felett, a melynél jobb e földön alig dobogott, s hamarább talán csak azért nem repedt meg, mert érezte szent dalnokod énekét: „Erős várunk nekünk az Isten“, s látta nagyszámu nemes családjának imádó szerelmét, bizalmát s buzdítását s ez elég volt neki jutalmul, elég volt neki bizalmul arra, hogy fáradságos küzdelmeinek megérdemlett s már-már elérkezett jutalmát egy kis zavartalan nyugalom hozza meg de itt . . . itt élete fonalához bocsátád oly hamar, oh Atyánk az élet-fonalat metsző Párkát, s villámként döntéd romba a páratlan család-apa testét, nehogy a forrón szeretők gondos kezei puha párnákon ápolhassák, avagy bár élve még csak egyszer is meglátogathatták volna azok, a kiktől legforróbb könnyeket érdemel, a kiket annyira szeretett, hogy azok közül egy is el nem veszett.

De könnyeket érdemel ő hazája részéről is oh Atyánk. Hiszen sohasem tévesztette össze családi kötelességeit a haza parancsával. Az elsők között volt akkor is, midőn az igaz honfiak életüket sem kímélve küzdöttek a leigázott szent haza nagyszerű harczában, hol ő példaadással gyújtotta és lobbantá lángra bajtársai honszerelmét, s ellenállhatlan varázsló kedvével ragadta magával a félénk csüggedőket. S midőn a nemzeti leveretés után, önkényes erőszak hurczolta el a szerető női karok közül, akkor sem vesztette el bizalmát a jövőben, mely visszaadta elrablott szabadságát, s hálás tért nyitott kettőzött erővel munkálni nemzete jólétén.

Lankadni nem tudó kitartással küzdött béke idején nyilvános életpályáján, mint sokáig példányszerű tisztviselő és közbajnok — „oltári a hazának hadd füstölögjenek.“ S alig van e vidéken általa ismert közmívelődési egyesület avagy intézet, mely az ő anyagi és szellemi pártfogását, s hazafias figyelmét ne élvezte volna, jól tudva az irás szavait: „szeretettel egymásnak szolgálatok.“

S midőn polgári és családi nemes kötelességeit ily hiven és becsülettel teljesítette, még mindig tudott alkalmat találni a munkára egyházában is tevékeny alkotó szelleme — követvén dicső elődei példáit: „Magunkat például adjuk nektek, hogy minket követnétek“, hogy így ő is elmondhassa utódainak az Idvezítővel: „Példát adtam nektek, hogy a miként én cselekedtem veletek, aképpen cselekedjetek ti is.“ S ha végig gondolunk Atyánk, Istenünk a reá bizott egyházkörnek egyházai érdekében kifejtett hív és ernyedetlen munkáján, hasznos tanácsain, jóra való buzdításain és példaadó vallásosságán; s ha megemlékezünk mi, nemes áldozatkészségének közvetlen szemlélői és részei azokról a szent ereklyékről is, a melyekre szívének legdrágább kincsei (családja) himezték maradandó emléköket: csak sirni tudunk a prófétával: „Elesett a mi fejünknek koronája, jaj most nekünk . . .“ — „Elfogyatkozik immár életünk a sok bánat miatt.“

Imé jó Atyánk! ezek azok a kiváló tulajdonok, a melyek tudata és ismerete mellett barátaival, nagy számu jeles családjával, a hazával és egyházával egyetemben bánattal hullatunk megérdemlett könnyeket kedves halottunk gyászos ravatalánál. Nem azért sirunk hát, hogy bölcs intézkedéseiden megnyugodni nem tudva, azokat jövőre megváltoztatni óhajtánók, mert jól tudjuk: „porból lettünk s porrá leszünk,“ nem is azért, hogy a gyászoló családja fájdalmát végképen megszüntethetni vélnők: de ugy érezzük, hogy keblünk nagy fájdalma s kesergő szivünk vihara a könnyekben enyhületet talál, ha kipanaszolhatja önmagát előtted.

Oh bocsáss meg hát nekünk, ha csak gondolatban is vétettünk volna ellened a mi felebarátunk végtisztesség tétele alkalmával; s bocsánatod jeléül atyai kegyelmed gazdag tárházából nyujts enyhítő balzsamot fájó szivünk sajogó sebére, akaratodon való megnyugvást keblünkbe: „Legyen ugy a mint te akard“.

Fordulj e végből először is vigasztalásoddal a bánatában már sirni sem tudó özvegyhez, kinek fájdalmait enyhítvén tartsd meg jó szivének nemes erényeit önmagának s szerető övéinek javára, anyai, honleányi és egyházi kedves kötelmeinek teljesítésére.

Az árvákat se hagyj el. Egymásért és az édes anyáért, a sogor és sógornőért s kis unokák javáért áld meg őket összetartó szeretettel, hogy folytathassák a nemes harczot oly tiszta szivvel és lélekkel, mint szerető édes apjuk, s adj hosszú jólétet a diadal elérésére. Kedves halottunk közhasznu életét ragyogtasd előtök világító tükörként s követendő példaként.

Ne késsél vigasztalásoddal édes jó testvéreihez, a kiket ő, mint saját életét, ugy szeretett, s kik méltán áldozzák most omló könnyeiket koporsójára. Adj az özvegyek és árvákhoz mindig hű maradó vonzódást és ragaszkodást nekik. Adj vigasztalást a közeli és távoli rokonoknak is.

Köztünk, vidékünkön és hazánkban pedig világoltasd családi, hazafias és egyházi erényeit. Nevelj köztünk hozzá hasonló nagyokat, barátokat. Adj egyetértő békességet, jólétben és örömben gyarapodást, enyhületet, vigasztalást. Az Úr Jézus nagy nevében kérünk halgass meg minket. Ámen.

Németh István.

GYÖNGYMONDATOK.

(Ujkori íróktól.)

A d ó.

Oly adót kivetni sohase lehet, mely kisebb vagy nagyobb mértékben alkalmatlan ne volna. *Washington*.

A Pitt (minister) féle terhes ablakadó miatt 1784-n egy háznál négy ablakot falaztak be, reáírva: „Pitt művei, I-ső, II-ik, III-ik, és IV-ik kötet!”

A szesz italok megadóztatása oly arányban, melylyel az a legtöbb jövedelmet szolgáltatja (feltéve, hogy az állam azt épen szükségli) nemcsak megengedhető, de helyes is. *Mill Stuart*.

Ha az államfő annyi pénzt csikar fel a polgároktól, hogy magukat, családjokat s testi erejüket fenn ne tarthassák; ennek ártalma nemcsak a polgároké, hanem az államfőé is, a ki bár mekkora gazdagsággal is a polgárok teste nélkül uralmát és gazdagságát meg nem védheti. Ha pedig annyit veszzen fel, a mennyi uralkodása kezelésére elégséges; ez neki is, a polgároknak is a közbékére és védelemre kényelmes. *Hobbes*.

Mikor az adók sokfélék és csoportosítvák, bármily felügyelet mellett is csalárdul fognak kezeltetni; szükséges azokat tiszta és változhatlan törvény által egyszerűsíteni; rövassék egy czim alatt fekvő birtokra s bizonyos javakra becslés szerint, s legyen benne öszhangzás. Így a csalárdság utja bezáratik; s mihelyt az önkényiség megszűnik, az adó nem lesz gyűlöletes. *Marmontel*.

A föld mindenkinek előtt azoknak kell hogy szolgáljon tápszereivel, a kik azt mivelik, termékenyítik, s azokat tulságos adóval terhelni helytelen is. *Marmontel*.

Szükség mindenkinek megérteni, hogy a közjólét érdekében az adófizetési szükségeknek engedelmeskedni kell. *Cicero*.

Mindenkit értéke szerint adóztatnak meg. *Schiller*.

A d ó s s á g.

Kölcsönt ne végy, ne adj, mert a hitel veszíti magát és a barátot; viszont az adósság a gazdálkodás hegyét tompítja. *Shakespeare*.

Az ember soha sincs szabadon hitelezőivel szemben, mert mikor nekik pénzzel többé nem tartozik, — még tartozik hálával. *Dantés*.

Az adós ember nem lehet őszinte; azért szokták mondani, hogy az adósság hátán hazugság lovagol. Az első lépés az adósságban éppolyan, mint az első lépés a bűnben; az embernek nem sokára —